

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 novembre 2020

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code des impôts
sur les revenus 1992
en vue d'éviter que la qualification
de séparation de fait soit appliquée
sur la base de l'état de santé
de l'un des conjoints**

(déposée par M. Steven Matheï)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 november 2020

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek
van de inkomstenbelastingen 1992
teneinde de kwalificatie van feitelijke
scheiding te vermijden
ten gevolge van de gezondheidstoestand
van één van de echtgenoten**

(ingediend door de heer Steven Matheï)

RÉSUMÉ

À l'heure actuelle, on assimile à une séparation de fait la situation dans laquelle l'un des époux ou cohabitants légaux est admis de façon durable dans un centre d'hébergement et de soins, par exemple, ou dans une autre institution de soins de santé, et celle dans laquelle l'état de santé de l'un des conjoints provoque une rupture durable avec la vie familiale. Cette proposition vise à faire en sorte que ces personnes qui, en raison de problèmes de santé graves, sont contraintes de vivre dans une institution de soins de santé, ne soient plus considérées comme séparées de fait. De cette façon, elles ne perdront plus certains avantages comme le quotient conjugal et elles pourront déposer une déclaration commune, ce qui est parfois plus avantageux.

SAMENVATTING

Momenteel worden de volgende situaties gelijkgesteld aan een feitelijke scheiding; wanneer één van de gehuwden of wettelijk samenwonenden duurzaam opgenomen wordt in bijvoorbeeld een woonzorgcentrum of een andere verzorgingsinstelling en wanneer een duurzame breuk met het gezinsleven ontstaat vanwege de gezondheid van één van beiden. Dit voorstel strekt ertoe om dergelijke personen, die vanwege hun acute gezondheidstoestand in een verzorgingsinstelling moeten gaan wonen, niet langer als feitelijk gescheiden te beschouwen. Dit zorgt ervoor dat zij bepaalde voordelen niet langer verliezen, zoals het huwelijksquotiënt en dat zij een gemeenschappelijke aangifte kunnen indienen, hetgeen in sommige gevallen voordeliger is.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

D'un point de vue fiscal, les personnes suivantes sont également considérées comme des "isolés":¹

1. les personnes mariées, pour l'année du mariage et les cohabitants légaux, pour l'année de la déclaration de cohabitation légale;

2. les personnes mariées, pour l'année du divorce ou de la séparation de corps;

3. les cohabitants légaux, pour l'année de la cessation de la cohabitation légale;

4. les personnes mariées et les cohabitants légaux séparés de fait, à partir de l'année qui suit celle au cours de laquelle une séparation de fait est intervenue, pour autant que cette séparation soit effective durant toute la période imposable;

5. Les personnes mariées/les cohabitants légaux lorsqu'un des conjoints a recueilli des revenus professionnels pour un montant supérieur à 11 090 euros (montant non indexé: 6 700 euros) qui sont exonérés conventionnellement sans réserve de progressivité;

6. les personnes mariées/les cohabitants légaux, pour l'année de la dissolution par décès du mariage ou de la cohabitation légale.

Cette qualification est essentielle pour déterminer s'il y a lieu ou non de déposer une déclaration commune et donc de cumuler les revenus des deux conjoints – tout en procédant à un calcul distinct pour chacun d'eux –, ce qui est dans certains cas plus avantageux que d'introduire des déclarations séparées.

La présente proposition de loi concerne spécifiquement les cas de séparation de fait et de séparation de corps. Il y a séparation de fait lorsque les deux époux/cohabitants légaux vivent séparément de façon durable et effective. Aucun jugement du tribunal n'est donc requis, contrairement à ce qui prévaut en cas de divorce. Il suffit que les conjoints vivent séparés. Le contribuable doit prouver la séparation de fait (inscription au registre de la population, attestation délivrée par la police communale,

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Fiscaal worden de volgende personen bijkomend als "alleenstaanden" beschouwd:¹

1. gehuwde personen, voor het jaar van het huwelijk en wettelijk samenwonenden, voor het jaar van de verklaring van wettelijke samenwoning;

2. gehuwde personen voor het jaar van de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed;

3. wettelijk samenwonenden voor het jaar van de beëindiging van de wettelijke samenwoning;

4. feitelijk gescheiden gehuwden en feitelijk gescheiden wettelijk samenwonenden, voor het jaar dat volgt op het jaar waarin de feitelijke scheiding heeft plaatsgevonden, voor zover die scheiding in het belastbare tijdperk niet ongedaan is gemaakt;

5. gehuwden/wettelijk samenwonenden waarbij één van beide partners een beroepsinkomen heeft behaald van meer dan 11 090 euro (niet-geïndexeerd bedrag: 6 700 euro) dat bij overeenkomst is vrijgesteld zonder progressievoorbehoud;

6. gehuwden/ wettelijke samenwonenden voor het jaar van ontbinding van het huwelijk/de wettelijke samenwoning door overlijden.

Deze kwalificatie is van belang om te bepalen of men al dan niet een gemeenschappelijke aangifte of een enkelvoudige aangifte moet indienen. Dat bepaalt op zijn beurt dan weer of toepassing wordt gemaakt van een samenvoeging van de inkomsten van beide partners, mits afzonderlijke berekening, wat in sommige gevallen voordeliger is dan wanneer men elk een aparte aangifte zou moeten indienen.

Dit wetsvoorstel betreft specifiek de gevallen van feitelijke scheiding en scheiding van tafel en bed. Er is sprake van feitelijke scheiding wanneer beide echtgenoten/wettelijk samenwonenden duurzaam en werkelijk afzonderlijk gaan wonen. In tegenstelling tot de echtscheiding is er dus geen vonnis van de rechtbank nodig. Het is voldoende dat iedere partner afzonderlijk gaat wonen. De belastingplichtige moet de feitelijke scheiding bewijzen (bv. aan de hand van de inschrijving

¹ Art. 126, § 2 et § 3, CIR 1992.

¹ Art. 126, § 2 en § 3, WIB 1992.

factures de gaz, de téléphone ou d'électricité, contrat de bail, ...).

Il n'y a pas de séparation de fait lorsque les conjoints vivent temporairement séparés pour des raisons professionnelles ou à la suite d'une maladie. Lorsque l'un des conjoints est placé dans une institution de soins, il doit généralement être admis que ce conjoint est seulement éloigné temporairement de l'habitation commune et que le lien familial n'est pas rompu. Si, par contre, l'état de santé de l'un des conjoints a provoqué une rupture durable, voire irréversible, du ménage, il peut être admis qu'il ne s'agit pas d'une absence temporaire de ce conjoint de l'habitation commune et que les intéressés sont séparés de fait. Les conjoints sont alors considérés comme des contribuables distincts à partir de l'année suivant celle au cours de laquelle cette séparation durable est intervenue.² Il n'existe du reste aucune possibilité de choix en l'espèce, contrairement à la règle applicable en cas de décès.³

Le fait pour une personne de devoir quitter de façon structurelle celui ou celle qu'elle aime pour aller vivre dans un centre d'hébergement et de soins ou dans une autre institution de soins en raison de graves problèmes de santé implique une séparation de fait, ce qui entraîne l'obligation de déposer une déclaration fiscale distincte et donc la perte de certains avantages comme le quotient conjugal.

Pour éviter que les personnes confrontées à un séjour prolongé dans un centre d'hébergement et de soins ou dans une institution de soins doivent subir "un prix de l'amour", la présente proposition de loi entend inscrire clairement dans la loi que les situations suivantes ne peuvent pas être assimilées à une séparation de fait: un placement d'une certaine durée dans un centre

in het bevolkingsregister, een door de gemeentepolitie uitgereikt attest, gas-, telefoon- of elektriciteitsrekeningen, huurcontract, ...).

Er is geen sprake van een feitelijke scheiding wanneer beide partners wegens beroepsredenen of ziekte tijdelijk van elkaar gescheiden leven. Wanneer één van de echtgenoten in een verzorgingsinstelling is opgenomen, wordt er in de regel van uitgegaan dat die echtgenoot slechts tijdelijk uit de gemeenschappelijke woning verwijderd is en de gezinsband niet verbroken is. Indien de gezondheidstoestand van één van de echtgenoten evenwel van die aard is dat hij een duurzame, dan wel een onomkeerbare breuk in het gezinsleven heeft veroorzaakt, mag worden aangenomen dat het niet gaat om een tijdelijke afwezigheid van die echtgenoot uit de gemeenschappelijke gezinswoning en de betrokkenen in feite gescheiden leven. In die omstandigheden worden de echtgenoten als alleenstaande belastingplichtigen beschouwd vanaf het jaar na dat waarin die duurzame scheiding heeft plaatsgevonden.² Voor dergelijke gevallen geldt trouwens ook geen keuzemogelijkheid, wat wel het geval is bij een overlijden.³

Het feit dat wanneer iemand zijn of haar dierbare, structureel moet verlaten door in een woonzorgcentrum of een andere verzorgingsinstelling te gaan wonen vanwege de acute gezondheidstoestand, resulteert in een feitelijke scheiding, wat dan weer resulteert in een aparte fiscale aangifte met het verlies van bepaalde voordelen zoals het huwelijksquotiënt.

Om te vermijden dat een duurzame opname in een woonzorgcentrum of een verzorgingsinstelling een "kost van de liefde" wordt, wil dit wetsvoorstel in de wet duidelijk schrijven dat de volgende situaties niet gelijkgesteld worden met een feitelijke scheiding; een duurzame opname in bijvoorbeeld het woonzorgcentrum of de verzorgingsinstelling, of een duurzame breuk met

² Question écrite n° 213 de M. Jacques Lefevre "Maladies incurables. – Rupture irréversible du ménage. – Politique fiscale", *Bull. Q&R*, Chambre, 1999-2000, QRVA 50-023, pp. 2605-2606; Voir également la question n° 12181 de M. Van Hees, "Le traitement fiscal d'un pensionné en maison de retraite", *Chambre*, 2015-2016, CRIV 54-465, pp. 17-18.

³ Question écrite n° 446 de M. Vercamer, "L'imposition en tant que conjoint séparé de fait en cas de placement en institution d'un des partenaires", *Bull. Q&R*, Chambre, 2012-2013, QRVA 53-130, pp. 541-542.

² Schriftelijke vraag nr. 213 van de heer Jacques Lefevre over "ongeneeslijke ziekten, de onomkeerbare verbreking van het gezinsverband en het fiscaal beleid", *Vragen en Antwoorden*, Kamer, 1999-2000, QRVA 50-023, blz. 2605-2606; Zie ook vraag nr. 12181 van de heer Van Hees over "de fiscale behandeling van gepensioneerden in bejaardentehuizen", *Kamer*, 2015-2016, CRIV 50-465, blz. 17-18.

³ Schriftelijke vraag nr. 446 van de heer Vercamer over "de belasting als feitelijk gescheidenen indien een van de partners in een instelling wordt opgenomen", *Vragen en Antwoorden*, Kamer, 2012-2013, QRVA 53-130, blz. 541-542.

d'hébergement et de soins ou dans une institution de soins, par exemple, ou une rupture durable avec la vie familiale en raison de l'état de santé de l'un des époux ou cohabitants légaux.

het gezinsleven vanwege de gezondheidstoestand van één van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden.

Steven MATHEÏ (CD&V)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 126, § 2, du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié en dernier lieu par la loi du 13 avril 2019, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Par dérogation à l'alinéa 1er, 2° et 3°, il n'y a pas de séparation de fait ou de séparation de corps dans les cas où l'état de santé de l'un des conjoints entraîne une rupture durable dans la vie familiale.”

Art. 3

La présente loi entre en vigueur à partir de l'exercice d'imposition 2021.

9 juillet 2020

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 126, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, laatstelijk gewijzigd door de wet van 13 april 2019, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“In afwijking van het eerste lid, 2° en 3°, is er geen sprake van een feitelijke scheiding of een scheiding van tafel en bed in die gevallen waarin de gezondheidstoestand van één van de echtgenoten leidt tot een duurzame breuk in het gezinsleven.”

Art. 3

Deze wet treedt in werking vanaf aanslagjaar 2021.

9 juli 2020

Steven MATHEÏ (CD&V)